

N:o 25.

Kongl. Maj:ts nådiga proposition till Riksdagen, angående befrielse för rusthållarne vid andra lifgrenadierregementet från erläggande af betalning för förbrukad exercisammunition; gifven Stockholms slott den 15 mars 1889.

Med åberopande af bilagda utdrag af protokollet öfver landtförsvarsärenden, vill Kongl. Maj:t härmed föreslå Riksdagen, att den rusthållarne vid andra lifgrenadierregementet åliggande skyldighet att bekosta regementets exercisammunition må från och med ingången af nästkommande år upphöra.

De till ärendet hörande handlingar skola Riksdagens vederbörande utskott tillhandahållas; och Kongl. Maj:t förblifver Riksdagen med all Kongl. nåd och ynnest städse väl bevågen.

O S C A R.*Hj. Palmstierna.*

*Utdrag af protokollet öfver landtförsvarsärenden, hållet inför Hans
Maj:t Konungen i statsrådet å Stockholms slott den 15
mars 1889.*

Närvarande:

Hans excellens herr statsministern friherre *Bildt*,
Hans excellens herr ministern för utrikes ärendena greve *Ehrensward*,
Statsråden: Herr *Lovén*,
          friherre *von Otter*,
          von Krusenstjerna,
          Wennerberg,
          friherre *Palmstierna*,
          friherre *von Essen*,
          Örbom,
          friherre *Akerhielm*.

Departementchefen, statsrådet friherre *Palmstierna* anförde:

Uti till Eders Kongl. Maj:t den 16 november 1888 ingifna ansökningar har ett större antal af rusthållarne vid f. d. östgöta kavalleriregemente, numera 2:dra lifgrenadierregementet, under förmälan, hurusom sedan längre tid tillbaka detta regemente vore det enda, vid hvilket rot- eller rusthållarne erlade betalning för den vid öfningsmötena förbrukade exercisammuniton, i underdånighet anhållit, att, då den undantagsställning, i hvilken rusthållarne vid detta regemente sålunda befunno sig, syntes sökandena både oegentlig och obillig, Eders Kongl. Maj:t

täcktes till Riksdagen aflåta proposition om befrielse för dem att erlægga ifrågavarande afgift.

Arméförvaltningen och kammarkollegium, som anbefalts att öfver sökandenas anhållan afgifva gemensamt underdånigt utlåtande, hafva beträffande anledningen till det anmärkta förhållandet lemnat följande utredning.

Enligt nådiga förordningen den 11 maj 1795 angående indelta ryttares och dragoners beklädnad och utredning m. m. ålåg det rusthållarne vid de indelta regementena till häst och de till infanteri förvandlade indelta kavallericorpser, således jemväl rusthållarne vid nu ifrågavarande regemente, som genom kongl. brefvet den 24 mars 1791 organiserats som infanteri, att sjelfva bestå den i författningarne uppräknade exercisammunitien. Till följd af särskilda passevolansöfverenskommelser, såsom dels för lifregementet till häst eller nuvarande lifregementets dragon- husar- och grenadiercorpser kapitulations- och stadfästelsekontrakten den 15 januari 1778 om trossens underhållande vid detsamma, dels för södra och norra skånska kavalleriregementena eller nuvarande skånska dragon- och husarregementena författningarne den 22 novemder 1785 och den 17 januari 1786 angående exercismötens hållande vid nämnda regementen, dels ock för vestgöta liniedragonregemente eller nuvarande vestgöta regemente det enligt nådiga brefvet den 23 februari 1803 afslutade mötespassevolanskontrakt, tillhandahölls emellertid den för dessa rusthållsregementen erforderliga exercisammunitien af kronan mot ersättning af passevolansmedlen. Hvad åter angick 2:dra lifgrenadierregementet, hade kronan väl genom nådiga stadfästelse-resolutionen den 21 maj 1776 åtagit sig att ombesörja underhållet i freds- och krigstid af regementets tross m. m. mot en bestämd årlig afgift per rusthållsnummer, men ersättning för exercisammunitien var icke inbegripen derunder, utan skulle rusthållarne sjelfva anskaffa och bekosta densamma.

Sedan Rikets Ständer derefter vid riksdagen år 1812 på nådig framställning medgifvit att, för befrielse från manskapets underhåll vid mönstringar och möten m. m., rusthållarne vid det till fotfolk afsutna kavalleriet, skulle till Kongl. Maj:t och kronan under femton år erlægga en årlig passevolansavgift i fredstid i ett för allt af 8 r:dr banko, och flertalet af rusthållare, som enligt särskild föreskrift anmodades yttra sig öfver detta beslut, åtagit sig nämnda mötespassevolansavgift, blef, uppå af rusthållarne inom Kronobergs län i sammanhang med det afgifna yttrandet framställd särskild begäran att med penningar få gälda exercisammunitien och lägerhalm, genom nådigt bref den 21 september

1813 till svar härå meddeladt det förklarande, att Kongl. Maj:t ansåge denna begäran så mycket mer kunna förfalla, som skyldigheten att anskaffa exercisammunition och lägerhalm inbegripes under passevolansafgiften och således genom dennas betalande borde försvinna, samt att, i öfverensstämmelse härmed, de rustande vid Smålands dragonregemente eller nuvarande Smålands husarregemente och Smålands grenadiercorps, som åtagit sig att erlægga den af Riksdagen bestämda passevolansafgiften, samtliga vore från sådan särskild afgift befriade.

Genom nådig kungörelse den 27 mars 1830 stadgades vidare, i öfverensstämmelse med Rikets Ständers beslut, att för ytterligare femton år, räknadt från den 1 januari 1830, borde af rust- och rotehållare för fortfarande befrielse från manskapets underhåll å möten och mönstringar utgöras en mötespassevolansafgift, som då bestämdes till 7 r:dr banko, hvarjemte och sedan krigskollegium uti en till Kongl. Maj:t den 1 juni nyssnämnda år aflåten skrifvelse tillkännagifvit, att rusthållsregementenas exercisammunition ditintills utgått af passevolansmedel, utom hvad anginge 2:dra lifgrenadierregementet och Bohusläns regementes södra bataljon, vid hvilka rusthållarne sjelfve bekostade denna afgift, men att efter nyssnämnda föreskrifts meddelande hos kollegiet uppstått ovissheit rörande sättet för ifrågavarande ammunitions gäldande, enär å ena sidan ingen bestämmelse rörande detta ämne förekomme i kungörelsen men å den andra i dess 8:de punkt stadgades, att passevolansmedlen finge användas, utom för uppräknade ändamål, jemväl till de i och för truppernas vapenöfningar oundvikliga utgifter, hvartill äfven exercisammunition syntes höra, Kongl. Maj:t genom nådigt bref den 31 juli 1830 förordnade, att med ersättningen därför borde för framtiden som ditintills förhållas.

Sedan slutligen på grund af Kongl. Maj:ts och Riksdagens beslut mötespassevolansafgiften från och med 1841 års början upphörde att utgå mot vederlag af anslagsmedel å riksstaten, har, enligt hvad kollegierna anmäla, kostnaden för exercisammunitionen vid rusthållstrupperna på grund af nyssomförmälda kongl. bref den 31 juli 1830 bestridts på det sätt, att den vid skånska husar- och dragonregementena, vestgöta regemente samt Smålands husarregemente och grenadiercorps guldits från indelta arméns vapenöfningsanslag, vid lifregementets dragon-, husar- och grenadiercorpser från trosspassevolansfonden, samt vid 2:dra lifgrenadierregementet af rusthållarne sjelfve; och har Eders Kongl. Maj:t beträffande den rusthållarne vid sistnämnda regemente sålunda årliggande skyldighet genom nådigt bref den 20 november 1885 funnit

godt medgifva, att kronan från och med år 1886 skulle öfvertaga tillhandahållandet af den behöfliga ammunitionen mot en årlig afgift af 4 kronor för hvarje effektivt rusthållsnummer.

På grund af den sålunda lemnade utredningen tillstyrka kollegierna bifall till den underdåniga framställningen. Vål hafva, anmärka de, rusthållarne vid 2:dra lifgrenadierregementet icke i fråga om exercisammunitionen ingått sådan särskild öfverenskommelse, som genom ofvan åberopade passevolansuppgörelser af åren 1778, 1785, 1786 och 1803 träffats med rusthållen för lifregementet till häst, skånska kavalleriregementena och vestgöta liniedragonregemente, eller att den för dessa regementen erforderliga exercisammunition borde genom kronans försorg tillhandahållas mot ersättning af passevolansmedlen; men genom nådiga brevet den 21 september 1813 har Kongl. Maj:t, enär skyldigheten att anskaffa exercisammunition vore inbegripen i den år 1812 fastställda mötespassevolansafgift, befriat rusthållarne vid Smålands husarregemente och Smålands grenadiercorps, med hvilka någon öfverenskommelse af nyssnämnda beskaffenhet ej heller kommit till stånd, från erläggande af särskild afgift för exercisammunition; och då rusthållarne vid 2:dra lifgrenadierregementet ingått på utgörandet af enahanda mötespassevolansafgift, som nyssnämnda rusthållare, samt, så vidt känt är, sedermera utan vägran erlagt desamma så länge den affordrades dem, kan, efter kollegiernas förmenande, den ifrågasatta eftergiften icke billigtvis förvägras sökandena.

Lika med kollegierna finner jag billigheten af sökandenas anhållan vara genom hvad sålunda förekommit ådagalagd: hvadan jag, med erinran tillika, att Bohusläns regementes södra bataljon i följd af bestämmelserna i nådiga brevet den 18 september 1862 förändrats till ständigt infanteri och att fördenskull, såsom sökandena riktigt uppgifva, 2:dra lifgrenadierregementets rusthållare numera äro de enda, som bekosta vederbörande regementes exercisammunition, i underdånighet hemställer, att Eders Kongl. Maj:t i nådig proposition, sådan den finnes detta protokoll bilagd, täcktes föreslå Riksdagen,

att den rusthållarne vid 2:dra lifgrenadierregementet åliggande skyldighet att bekosta regementets exercisammunition må från och med ingången af nästkommande år upphöra.

Beträffande ersättning åt arméförvaltningen å artilleridepartementet för den minskning i de för anskaffande af ammunition disponibla medel, som af bifall till nämnda förslag blifver en följd, är i statsverkspropositionen vilkorlig framställning till Riksdagen redan aflåten; och lärer vid sådant förhållande yttrande derom nu ej vara erforderligt.

Hvad föredragande departementschefen sålunda yttrat och hemställt behagade, på tillstyrkan af statsrådets öfriga ledamöter, Hans Maj:t Konungen i nåder gilla och bifalla.

Ex protocollo

F. Lagerfelt.
